

Huvirühmade kaasamise küsimustik Eesti seisukohtade kujundamiseks avalikule konsultatsioonile vastamiseks seoses tööstusdisainilahenduste kaitsega Euroopa Liidus

Palume Teie arvamust allpool tõstatatud küsimustes.

Küsimustik sisaldab olulisemaid Euroopa Komisjoni [avaliku konsultatsiooni](#) raames esitatud küsimusi. Küsimused, mis pole Teie jaoks asjakohased või millele Te ei soovi vastata, võite jätta vahele. Valikvastustega küsimuste juurde on jäetud lahter kommentaarideks, võimaldamaks esitada konkreetse teema kohta täiendavaid arvamusi. Samuti on küsimustiku lõpus võimalus esitada üldisi kommentaare disainilahenduste kaitse reformi osas, mida käesolev küsimustik ei kata.

Varuosade disainilahenduste kaitse

1. Kas oleks vajalik teha muudatusi kehtivas õiguses seoses parandamiseks kasutatavate varuosade disainilahenduste kaitsega?

- A. Muudatused ei ole vajalikud: säilitada tuleks praegune olukord, mis on sätestatud disainilahenduse direktiivi¹ artiklis 14 ja ühenduse disainilahenduse määruse² artikli 110 lõikes 1, st liikmesriikidele peaks jääma voli säilitada riiklikud õigusnormid, millega laiendatakse disainilahenduse kaitset parandamiseks kasutatavate varuosade reprodutseerimisele, ja liidu tasandil ei oleks sellist kaitset endiselt tarvis.
- B. Jah, nn täpselt vastavate varuosade järelturg tuleks avada konkurentsile, hõlmates seejuures ainult uusi disainilahendusi: ühenduse disainilahenduse määruse artikli 110 lõikes 1 sätestatud toote parandamist käsitlev säte, millega on lubatud mitmeosalise toote kaitstud osade täpne reprodutseerimine toote parandamiseks, tuleks lisada ka disainilahenduse direktiivi. Lisatud toote parandamist käsitleval sätel peaks olema õigusjõud alles tulevikus, st see peaks kehtima pärast selle jõustumist registreeritud disainilahenduste puhul. Määruses ja direktiivis peaks olema selgelt välja öeldud, et toote parandamist käsitlev säte kehtib ainult mitmeosaliste toodete selliste osade puhul, mille kuju määrab ära toote üldine välimus (nn täpselt vastavad varuosad). Liikmesriikidel peaks olema kohustus tagada, et tarbijaid teavitatakse nõuetekohaselt osade päritolust, nii et nad saaksid teha teadliku valiku konkureerivate varuosade vahel.
- C. Jah, nn täpselt vastavate varuosade järelturg tuleks avada konkurentsile, hõlmates seejuures nii olemasolevaid kui ka uusi disainilahendusi: samad muudatused nagu eelmise variandi puhul, välja arvatud see, et direktiivile lisatud toote parandamist käsitleval sätel peaks olema õigusjõud tagasiulatuvalt, st see peaks kehtima nii enne kui ka pärast selle jõustumist registreeritud disainilahenduste puhul.
- D. Muu

Seisukoht: [Märgi sobiv variant]

Täiendavad kommentaarid antud küsimuse osas (sh, milline oleks võimaliku lahenduse majanduslik ja muu kasu):

Disainilahenduste kaitstavad liigid

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 1998. aasta direktiiv 98/71/EÜ disainilahenduste õiguskaitse kohta.

² Nõukogu 12. detsembri 2001. aasta määrus (EÜ) nr 6/2002 ühenduse disainilahenduse kohta.

2. Disainilahenduste kaitset käsitlevate ELi õigusaktide hindamine osutab vajadusele selgitada, et disainilahenduse kaitset saab kohaldada ka uut liiki (graafiliste) disainilahenduste, ennekõike näiteks animeeritud graafiliste kasutajaliideste ja ikoonide suhtes, ehkki neid materiaalsel kujul ei eksisteeri. Kas Teie arvates peaks disainilahenduse kaitse lisaks nähtavatele objektidele kehtima ka näiteks helikujunduse, sh reklaamlaulude või häälte suhtes?

Seisukoht:

3. Disainilahenduste kaitset käsitlevate ELi õigusaktide suurema läbipaistvuse ja arusaadavuse huvides võiks õigusnormidega olla ette nähtud disainilahenduste süstemaatiline (mitteamendav) liigitus. See oleks võimalik, eristades kolme põhilist disainilahenduste kategooriat, s.o graafilised disainilahendused (sealhulgas näiteks logod, graafilised kasutajaliidesed, pinnamustrid ja tüpograafilised kirjatüübid), aineliste esemete disainilahendused (sealhulgas näiteks pakendid ja toodete komplektid) ning kujundus (sealhulgas näiteks sisekujundus). Kas see oleks Teie arvates asjakohane ja kasulik?

Seisukoht:

Terminite “toodete komplekt” ja “kujundus” määratlemine õigusaktiga

4. Disainilahenduste kaitset käsitlevate ELi õigusaktide hindamisel on tuvastatud, et sidusrühmad toetavad õigusaktidega selgitamist, et kaitsta saab toodete komplektide disainilahendusi. Kas nõustuksite mõiste “toodete komplekt” määratlemisega EL õiguses järgmiselt: *“toodete komplekt on selliste füüsiliste objektide kogum, mida müüakse harilikult ühekorraga ja koos kasutamiseks ning millel on omavahel kooskõlastatud üldilme”?*

Seisukoht:

5. Samuti on Euroopa Komisjon disainilahenduste kaitset käsitlevate ELi õigusaktide hindamise käigus tuvastanud, et kasulik oleks selgitada kujunduste (ingl k *get-up*) disainilahenduste mõistet, millele on õigusaktides viidatud, kuid mis pole selgelt määratletud. Muuhulgas peaks kujundus hõlmama vastavalt tööstusdisainilahenduste rahvusvahelise klassifikatsiooni Locarno kokkuleppele ka ruumi, poe või restorani interjööri ilmet. Kas nõustuksite mõiste “kujundus” määratlemisega EL õiguses järgmiselt: *“kujundus koosneb eraldi esemete paigutusest, mille eesmärk on luua omavahel kooskõlastatud üldilme”?*

Seisukoht:

Õiguste piirangud

6. Disainilahenduste õiguste suhtes kehtivad piirangud, mis tähendab, et selliseid õigusi ei saa kasutada (st neid jõustada) disainilahenduse teatava kasutamise puhul. Millise hinnangu annaksite oma kogemuse või teadmiste põhjal selliste piirangute kasutamisele seoses järgmiste toimingutega:

- **Toimingud, mis on tehtud oma tarbeks ja millel ei ole kaubanduslikku eesmärki (ühenduse disainilahenduse määruse artikli 20 lõike 1 punkt a; disainilahenduse direktiivi artikli 13 lõike 1 punkt a).**

Seisukoht (sh kas antud piirangut on või ei ole lihtne kasutada ning kas piirangu ulatus on sobiv):

- **Toimingud, mis on tehtud katselistel eesmärkidel (artikli 20 lõike 1 punkt b; artikli 13 lõike 1 punkt b).**

Seisukoht (sh kas antud piirangut on või ei ole lihtne kasutada ning kas piirangu ulatus on sobiv):

- **Osundamiseks reprodutseerimine (artikli 20 lõike 1 punkt c; artikli 13 lõike 1 punkt c).**

Seisukoht (sh kas antud piirangut on või ei ole lihtne kasutada ning kas piirangu ulatus on sobiv):

- **Õppeotstarbeks reprodutseerimine (artikli 20 lõike 1 punkt c; artikli 13 lõike 1 punkt c).**

Seisukoht (sh kas antud piirangut on või ei ole lihtne kasutada ning kas piirangu ulatus on sobiv):

7. Kas selleks, et leida sobiv tasakaal disainilahenduste omanike ja kasutajate õiguste ja huvide vahel, tuleks piirangute loetelu täiendada, tunnistades lubatavaks disainilahenduste järgmised kasutamisiisid (tingimusel et selline kasutamine on kooskõlas ausate kaubandustavadega ega kahjusta põhjendamatult õiguste omaniku huve):

- **Omaenese toote esitlemine konkurendi toote alternatiivi, lisandi või varuosana**

Seisukoht:

- **Kasutamine võrdleva reklaami eesmärgil**

Seisukoht:

- **Kommentaar, kriitika või paroodia**

Seisukoht:

- **Disainilahenduse kasutamine selleks, et soodustada innovatsiooni, näiteks luua uusi tooteid sellise uue tehnoloogia nagu tehisintellekti abil (kooskõlas autoriõiguse normides sätestatud teksti- ja andmekaeve erandiga)**

Seisukoht:

- **Muud ettepanekud piirangute loetelu täiendamiseks:**

Menetlused

8. Kui sageli kasutate ühe ja sama disainilahenduse registreerimisel liikmesriikide siseseid disainilahenduste süsteeme paralleelselt või koos ühenduse disainilahenduste süsteemiga?

- **Registreerin ühe ja sama disainilahenduse eri liikmesriikides, sealhulgas kasutades rahvusvahelist Haagi süsteemi.**

Seisukoht (sh, kas kasutate sellist lahendust väga sageli, sageli, harva või mitte kunagi ning mis tingib sellise kasutussageduse):

- **Registreerin ühe ja sama disainilahenduse esmalt kui siseriikliku(d) disainilahenduse(d) ja seejärel ka kui ühenduse registreeritud disainilahenduse vastavalt konventsiooniprioriteedile.**

Seisukoht (sh, kas kasutate sellist lahendust väga sageli, sageli, harva või mitte kunagi ning mis tingib sellise kasutussageduse):

9. Vastupidiselt riiklikele õigusnormidele on ühenduse disainilahenduse registreerimist taotledes esmakordselt maailmanäitustel esitletud disainilahenduste puhul põhimõtteliselt ainus võimalus taotleda näituseprioriteeti. Kas leiate, et seda tuleks muuta?

Seisukoht:

10. Erinevalt EUIPOst ja valdava enamuse liikmesriikide riiklikest tööstusomandi ametitest kontrollivad viie liikmesriigi tööstusomandi ametid omal algatusel endiselt

eelnevaid disainilahendusi, et veenduda registreerimiseks esitatud disainilahenduse uudsuses. Milline on Teie seisukoht selle suhtes?

- A. Liikmesriikidel peaks säilima vabadus kontrollida disainilahenduse uudsust.
- B. Vastavalt ühenduse disainilahenduse süsteemile ei tohiks liikmesriikidel seda enam lubada.
- C. Muu.

Seisukoht: [Märgi sobiv variant]

Täiendavad kommentaarid antud küsimuse osas:

11. Mõnes liikmesriigis, kus praegu puudub võimalus taotleda tööstusomandi ametilt registreeritud disainilahenduse kehtetuks tunnistamist, esitatakse pädevatele kohtutele väga vähe kehtetuks tunnistamise taotlusi. Kas sellest hoolimata tuleks liikmesriikidelt Teie arvates nõuda, et nad kehtestaksid kiired ja odavad menetlused vastava riigi tööstusomandi ametis, et saavutada registreeritud disainilahenduste kehtetuks tunnistamine?

- A. Jah, selleks et aidata lisaks kaasa suutlikkuse suurendamisele ja neutraliseerida võimalikku negatiivset mõju väiksematele tööstusomandi ametitele, tuleks EUIPO ja riiklike tööstusomandi ametite koostööd asjakohasel viisil laiendada.
- B. Ei, liikmesriikidele peaks jääma vabadus näha ette ametipõhised kehtetuks tunnistamise menetlused.
- C. Muu.

Seisukoht: [Märgi sobiv variant]

Täiendavad kommentaarid antud küsimuse osas:

Ühenduse registreeritud disainilahenduste tasud

12. Selleks et muuta disainilahenduste kaitse väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) ning üksikisikust disainilahenduse autorite jaoks taskukohasemaks, võiks alandada põhitasu (350 eurot) ühenduse disainilahenduse esmase viis aastat kehtiva registreerimise eest. Sellel võib olla oma osa selles, et suurematele ettevõtetele, kes registreerivad rohkem disainilahendusi, võimaldatakse sagedamini mitme disainilahenduse registreerimistaotluse puhul kehtivaid mahupõhiseid allahindlusi. Samuti tuleks arvesse võtta seda, et keskmine tasu riikliku disainilahenduse registreerimise eest on märkimisväärselt väiksem (100 eurot). Teise võimalusena võiks vähendada ühenduse disainilahenduse registreerimise pikendamise tasu(sid). Pikendamistasud on praegu suuremad kui registreerimistasu. Samas oleks nende kõrgemal tasemel hoidmine asjakohane, et vältida selliste ühenduse registreeritud disainilahenduste pikendamist, mida ei kasutata. Milline oleks Teie arvates kohasem variant:

- A. Vähendada tasu ühenduse disainilahenduse registreerimise eest.
- B. Vähendada tasu ühenduse disainilahenduse registreerimise pikendamise eest.
- C. Muu.

Seisukoht: [Märgi sobiv variant]

Täiendavad kommentaarid antud küsimuse osas:

13. Kui pooldasite eelmises küsimuses pikendamistasu vähendamist, siis kas näete vajadust luua teisi (alternatiivseid) võimalusi vältida selliste disainilahenduste registreerimise pikendamist, mida ei kasutata?

Seisukoht (sh kui jah, siis millised muud võimalused võiks luua):

Teadlikkus

14. Kas teie arvates oleks kohane viis teadlikkuse suurendamiseks ELi disainilahenduste süsteemist sellise üldiselt äratuntava sümboli kasutuselevõtt, mis näitab, et tootesse integreeritud disainilahendus on registreeritud (disainilahenduse teade)?

Seisukoht:

Muu

15. Muud seisukohad või kommentaarid disainilahenduste reformi kohta: